नायं यज्ञो न वा धर्म्मो यत्र रुद्रो न इज्यते । बधबन्धं प्रपन्ना वै किन्नु कालस्य पर्य्ययः ।
किन्नु मोहान्न पश्यन्ति विनाशं पर्य्युपस्थितं । उपस्थितं महाघोरं न बुध्यन्ति महाध्वरे । १०२८
इत्युक्त्वा स महायोगी पश्यति ध्यानचक्षुषा । स पश्यति महादेवं देवीञ्च वरदां शुभां ।
नारदञ्च महात्मानं तस्या देव्याः समीपतः । सन्तोषं परमं लेभे इति निश्चित्य योगवित् ।
एकमन्त्रास्तु ते सर्व्वे येनेशो न निमन्त्रितः । तस्माद्देशादपाक्रम्य दधीचिर्व्वाक्यमब्रवीत् ।
अपूज्यपूजनाच्चैव पूज्यानाञ्चाप्यपूजनात् । नृघातकसमं पापं शश्वत् प्राप्नोति मानवः ।
अनृतं नोक्तपूर्व्वं मे न च वक्ष्ये कदाचन । देवतानामृषीणाञ्च मध्ये सत्यं ब्रवीम्यहं । १०२९
आगतं पशुभर्त्तारं स्रष्टारं जगतः पतिं । अध्वरे यज्ञभोक्तारं सर्व्वेषां पश्यत प्रभुं ।
॥ दक्ष उवाच ॥ सन्ति नो बहवो रुद्राः शूलहस्ताः कपर्द्दिनः । एकादशस्थानगता नाहं वेद्मि महेश्वरं ।
॥ दधीचिरुवाच ॥ सर्व्वेषामेव मन्त्रोऽयं येनासौ न निमन्त्रितः । यथाऽहं शङ्करादूर्द्ध्वं नान्यं पश्यामि दैवतं ।
तथा दक्षस्य विपुलो यज्ञोऽयं न भविष्यति ।
॥ दक्ष उवाच ॥ एतन्मखेशाय सुवर्णपात्रे हविः समस्तं विधिमन्त्रपूतं । विष्णोर्नयाम्यप्रतिमस्य भागं प्रभुर्विभुश्चाहवनीय एषः । १०२९
॥ देव्युवाच ॥ किं नाम दानं विषमं तपो वा कुर्य्यामहं येन पतिर्ममाद्य । लभेत भागं भगवानचिन्त्यो अर्द्धं तथा भागमयो हतोयं ।
एवं ब्रुवाणां भगवान् स्वपत्नीं प्रहृष्टरूपः क्षुभितामुवाच । न वेत्सि मां देवि कृशोदराङ्गि किन्नाम युक्तं वचनं मखेशे ।
अहं विजानामि विशालनेत्रे ध्यानेन हीना न विदन्त्यसन्तः । तवाद्य मोहेन च सेन्द्रदेवा लोकास्त्रयः सर्व्वत एव मूढाः ।
मामध्वरे शंसितारः स्तुवन्ति रथन्तरं सामगाश्चोपगान्ति । मां ब्राह्मणा ब्रह्मविदो यजन्ते ममाध्वर्य्यवः कल्पयन्ते च भागं ।
॥ देव्युवाच ॥ सुप्राकृतोऽपि पुरुषः सर्व्वः स्त्रीजनसंसदि । स्तौति गर्व्वायते चापि स्वमात्मानं न संशयः । १०३०
॥ भगवानुवाच ॥ नात्मानं स्तौमि देवेशि पश्य मे तनुमध्यमे । यं सृज्यामि वरारोहे यागार्थं वरवर्णिनि ।
इत्युक्त्वा भगवान् पत्नीमुमां प्राणैरपि प्रियां । सोऽसृजद्भगवान् वक्त्राद्भूतं घोरप्रहर्षणं ।
तमुवाचाक्षिप मखं दक्षस्येति महेश्वरः । ततो वक्त्रादिमुक्तेन सिंहेनैकेन लीलया ।
देव्या मन्युव्यपोहार्थं हेतो दक्षस्य वै क्रतुः । मन्युना च महाभीमा महाकाली महेश्वरी ।
आत्मनः कर्म्मसाक्षित्वे तेन सार्द्धं सहानुगा । देवस्यानुमतं मत्वा प्रणम्य शिरसा ततः । १०३१
आत्मनः सदृशः शौर्य्याद्बलरूपसमन्वितः । स एव भगवान् क्रोधः प्रतिरूपसमन्वितः ।
अनन्तबलवीर्य्यश्च अनन्तबलपौरुषः । वीरभद्र इति ख्यातो देव्या मन्युप्रमार्ज्जकः ।
सोऽसृजद्रोमकूपेभ्यो रौम्यान्नाम गणेश्वरान् । रुद्रतुल्या गणा रौद्रा रुद्रवीर्य्यपराक्रमाः ।
ते निपेतुस्ततस्तूर्णं दक्षयज्ञविहिंसया । भीमरूपा महाकायाः शतशोऽथ सहस्रशः ।
ततः किलकिलाशब्दैराकाशं पूरयन्ति च । तेन शब्देन महता त्रस्तास्तत्र दिवौकसः । १०३१
पर्व्वताश्च व्यशीर्य्यन्त चकम्पे च वसुन्धरा । मारुताश्चैव घूर्णन्ते चुक्षुभे वरुणालयः ।